

Pisarapuuttuminen – Miten puuttua häirintään, kiusoitteeluun tai nimittelyyn?

1

– Seksuaalinen häirintä vertaisryhmässä

Raisa Cacciatore

Luennossa käytetty dosentti, akatemiaturkija Tuija Huukin tutkimustietoa ja konsultaation tietoja 17.12.2019

Voidaanko puhua seksuaalisesta häirinnästä pienillä lapsilla?

- Lasten välinen, vertaisryhmässä, väkivalta voi olla:

Näkyvää, suoraa (myös tytöt käyttävät)

Piiloista, epäsuoraa (myös pojat käyttävät)

Tarkoituksellista

Tuottavaa, ei-intentionaalista

Normalisoitunutta

Systemaattista

Satunnaista

- Aikuisten lapsiin kohdistama

Kiusaamista vai ei?

(Hauki & Manninen 2010)

- Kiusaaminen on lopputulos vallan käytön kokeiluista.
- **Paljon on ehtinyt tapahtua jo ennen kiusaamista**
  - Satunnaiset vuorovaikutuksen hetket
  - Valta, rakenteet ja sukupuoliroolit ym.
  - Tunnista ja puutu jo paljon ennen kuin testaus muuttuu kiusaamiseksi!
  - Puututaan jo pisaroihin.

Kiusaaminen = Tarkoitushakuista, pitkään jatkunutta ja kiusatun ja kiusaajan välillä on suuri valtaero.

Kiusaamisessa ovat jo muodostuneet roolit ja leimat.

Vahingolliset vallan rakenteet

- Kiusoittelu, syrjintä tai häirintä, fyysinen tai henkinen väkivaltakaan eivät pienillä lapsilla yleensä ole tarkoituksellista.
- Se voi olla porukoitumista, erilaiseksi nimeämistä, vastakkain asettelua, toisten leimaamista.
- Salaman nopeaa naurahduksin, katsein, elein tai sanoin vähättelyä tai poissulkemista joukosta.

Tutkimuksissa lapsille tärkeintä on:

- Että olisi kavereita
- Että ei kiusattaisi,
= Että olisi turvassa.

-> Näistä opetettava
ja näistä puhuttava.

Lapsille tärkeitä: kaverisuhteet ja kiusaamattomuus

- Kaveritaitoja opetettava varhain:
oikeudenmukaisuus,
tasaveroinen toiminta,
kaveruus, jakaminen
- Koskettamisen säännöt ja oikeudet
- Jos lapset jättää yksin kaveritaidoissa, he luovat omat hierarkiat ja valtasuhteet, jotka eivät aina ole kovin reiluja.

Ketä kiusataan alakoulussa?

Kaverisuhteissa erityisen haavoittuvia ovat:

- lapset jotka vastustavat sukupuolinormeja
- tyttö joka vastustaa seurustelukulttuureja
- herkät, tunteikkaat tai tyttömäisinä pidetyt pojat
- pojat, joilla on tiivis ystävyysuhde samaa sukupuolta olevan kanssa
- lapset, joilla on tiivis ystävyysuhde eri sukupuolta olevan kanssa
- erityisen tuen tarpeessa olevat lapset
- vähemmistöjä edustavat lapset
- perifeerisiltä maantieteellisiltä alueilta tulevat lapset

Katso Huukin luento Youtubesta: noin kohdassa 0:32–1:00

<https://www.youtube.com/watch?v=y1JLRliSdz4>

VALLAN VISAISET KAVERISUHTEET

(VÄKI)VALTA ALAKOULUIKÄISTEN LASTEN
SUHDEKULTTUUREISSA

https://tuijahuuki.com/data/documents/vallan_visaiset_kaverisuhteet.pdf

dosentti, akatemiaturkija Tuija Huuki

Mitä on häirintä pienten lasten kesken 1

- Usein ei vielä tarkoituksellista kiusaamista.
- Matkittua, satunnaista, leikillistä.
- Syntyy uhkaava, vihamielinen, halventava, nöyryyttävä tai ahdistava ilmapiiri.
- Loukataan henkilön henkistä tai fyysistä koskemattomuutta tai persoonaa.
- Ulossulkemista, paheksuntaa, leimaamista, kyseenalaistamista.
- Sanatonta, sanallista tai fyysistä.

Mitä on häirintä pienten lasten kesken 2

- Aliarvioidaan, vähätellään, haukutaan toista sukupuolta.
- Huomautetaan ”vääränlaisesta” tavasta olla tyttö tai poika.
- Nimittelyä esim. homoksi, tms. härskit puheet.
- Kurkkiminen / meneminen vessaan, kun siellä on joku pissalla / kakalla.

Mitä on häirintä pienten lasten kesken 3

- Vartaltoa, pukeutumista, harrastuksia, ystäviä tai kotia ja perhettä koskevat kielteiset huomautukset.
- Koskettamista, halaamista, pussaamista väkisin, liian lähelle tulemista toisen toiveesta piittaamatta.
- Seksuaalisesti vihjailevat eleet, ilmeet, puheet, kaksimieliset puheet.

Mitä on häirintä pienten lasten kesken 4

- Ystävyyssuhteiden romantisointi
- Kaveruuden vähättely, estäminen tai häirintä, kun kaverukset ovat eri sukupuolta.
- Aliarvioidaan ja haukutaan ”vääränlaisesta” tavasta olla tyttö tai poika.
- Vähätellään häirintäkokemusta

Mitä on häirintä pienten lasten kesken 5

- Housujen alas vetäminen
- ”Nännärit” eli puristetaan nännistä
- ”Munille” / jalkoväliin potkiminen, takapuoleen tai sukuelinalueelle lyöminen.
- Sukuelinten väkisin tutkiminen
- ”Jos et näytä pyilyä/pimppiä/pippeliä, et ole minun kaveri...”
- Pornon näyttäminen.

